

Cooplink | Kennisdeelsessie Zorg en Collectieven

8 juni 2022 @ 19.30-21.00 uur

24 aanmeldingen, 20 deelnemers

Introductie sprekers

Deze 21ste kennisdeelsessie gaat over Zorg en Collectieven. Gemeenschappelijk wonen betekent naar elkaar omkijken, klaar staan voor je buur. Je kunt zelfs samen voor zorg zorgen en daar gaat deze sessie over. Deze sessie gaat over projecten die zorg (willen) integreren in hun woonproject. Ze is bedoeld om kennis uit te wisselen, inspiratie te brengen en tips te delen.

Bernard Smits, één van de grondleggers van Cooplink, leidt de avond en introduceert de sprekers:

- Yvonne Witter is initiatiefnemer van ZorgSaamWonen. Zij zet zich in voor een samenleving waarin mensen plezierig met elkaar ouder wonen, op de manier zoals zij dat graag willen. Zo laat zij voorbeelden zien van hoe mensen samen zorg organiseren.
- Ineke Vervoort is initiatiefnemer van Villa des Roses, een beheercoöperatie i.o. in Amsterdam waar mensen samen en toch zelfstandig de herfst van hun leven vorm willen geven. Zij deelt haar ervaringen.

Bernard wijst de deelnemers alvast op andere bronnen waar informatie over wonen en zorg gehaald kan worden, zoals:

- [Stimuleringsregeling Wonen en Zorg](#)
- [Stimuleringsregeling Ontmoetingsruimten voor ouderen](#)
- [Per Saldo – Toolkit Wonen](#) (persoonsgebonden budget)
- [Nederland Zorgt voor Elkaar](#)
- [LVGO: 'De Zorgzame Woongemeenschap'](#)

Yvonne Witter | ZorgSaamWonen

Yvonne Witter: 06 10 175 039 of yvonne@zorgsaamwonen.nl

Platform ZorgSaamWonen: www.zorgsaamwonen.nl

Uitdagingen

'Op naar zorgzame woongemeenschappen' is de titel van de [presentatie van Yvonne Witters](#). We leven in een uitdagend tijdperk, vertelt ze. Er is overall een personeelstekort én een gebrek aan mantelzorgers. Er is dubbele vergijzing plus een tekort aan geschikte, betaalbare woningen. Eenzaamheid ligt op de loer en er is sprake van klimaatverandering. Gelukkig bieden coöperaties antwoorden op veel vraagstukken.

Zorg is belangrijk. Zorg voor elkaar. Voor woningen. Voor de buurt [denk aan plekken voor ontmoeting, ook toevallige ontmoetingen, en openbare voorzieningen]. Voor jezelf. En voor een goed samenspel met professionals.

Austerlitz Zorgt (Zeist)

Yvonne laat wat voorbeelden zien. De eerste is Zorgcoöperatie Austerlitz Zorgt in Zeist. De coöperatie wil het voor de oudere inwoners van Austerlitz mogelijk maken om zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk in het dorp (1700 inwoners) te blijven wonen.

Austerlitz klust, beweegt, bezorgt, rijdt.... Ze voeren [Wmo](#) uit namens gemeente (Wet maatschappelijke ondersteuning). Ze hebben 25 zorgwoningen gerealiseerd (sociale huur via Woningcorporatie en vrije sector huur via 'Nu voor straks'). De dorpsondersteuner speelt een cruciale rol: deze weet wat er leeft en verbindt vragers met vrijwilligers.

Augustanahof (Amsterdam)

Deze kerk uit de jaren 50 is verbouwd tot zestien (sociale) huurwoningen voor één- of tweepersoonshuishoudens, waarvan tien woningen voor ouderen en vijf voor jongeren. De jongeren bleven tot teleurstelling van de ouderen weg van koffieochtenden, nu zijn er afspraken gemaakt wanneer ze elkaar ontmoeten. Ook is er één gastenwoning voor tijdelijke huisvesting van jongeren die behoefte hebben aan extra ondersteuning (i.s.m. jeugdzorgorganisatie Spirit). Augustanahof zorgt voor geestelijk voer voor de buurt maar ook voor pannenkoeken, vertelt Yvonne.

LaefHoës en vitaliteitscoöperatie (America, Limburg)

America is een vergrijzend dorp in Limburg. Het Laefhoes is een centrum voor gezondheid en welbevinden. Het is meer dan een verzamelplek voor professionele gezondheidszorg. Zo is er een huisarts, een apotheek, fysiotherapie, etc. Het LaefHoes heeft een maatschappelijke functie: het is ook een ontmoetingsplek voor inwoners dankzij de openbare woonkamer, een ruilbieb, repair-cafe, keuken en tuin. De inwoners hebben bovendien een vitaliteitscoöperatie opgericht. Vitaliteit is een breed begrip. De coördinerend wijkverpleegkundige en dorpsondersteuner werken nauw samen. Ook met de Limburgse zorgorganisatie Proteion. Bekijk het [filmpje Het gebeurt in America!](#)

Veel meer voorbeelden

- [Zorgcoöperatie Anna Zorgt](#) in Zeeland
- [Samen Zorgen Huis Leudal](#) in Noord-Limburg
- [Amsterdamse Stadsdorpen](#) in Amsterdam
- [Woongemeenschap Boekhuis](#) in Amersfoort
- [Ecodorp Zuiderveld](#) in Nijmegen
- [Woonzorgcentrum De Borgstee](#) in Vledder (Drenthe) met 24-zorg
- En nog veel meer!

Kijk ook eens op:

- [Nederland Zorgt voor Elkaar](#)
- [ZorgSaamWonen](#)

'Al deze zorg komt voort uit burgerinitiatieven', onderstreept Bernard, 'er is een breed scala aan varianten'.

Chat

- Roos van de Wereldbuur vraagt: Wat houdt zo'n zorgwoning in?
Antwoord: Onder zorgwoning kan verstaan worden een woning waar ook 24/7 professionele zorg in de buurt is. De woning is rolstoeltoegankelijk, en er wordt zorg op maat geleverd.
- Jolanda vraagt: Is de dorpsondersteuner in je voorbeelden een professionele kracht of een vrijwilliger?
En als het een professionele kracht is, door wie wordt die dan gefinancierd?
Antwoord: Vaak is dat iemand met een professionele achtergrond. Financiering is een gedoe. Soms betaalt de gemeente of de verzekeraar, of een combinatie daarvan. Structurele financiering is belangrijk.

Inventarisatie via AhaSlides

In de chat wordt 'Anders' als volgt uitgelegd:

- Parentsouse / stathouders / tienermoeder / time-out plek
- Jongeren met een zorgbehoefte integreren in een informeel netwerk
- Ik zit in een oriënterende fase voor het oprichten van een wooncoöperatie en wil eventueel neurodiversiteit integreren.
- Mensen die tijdelijk een rustplek nodig hebben. Logeerplek.
- Jongeren en (jong)volwassenen met (ernstige) (meervoudige) beperkingen en mensen die duurzaamheid belangrijk vinden
- Mogelijk ook een tijdelijke plek, stathouders.

Ineke Vervoort | Villa des Roses

Kenmerken Villa des Roses

Het is nog een initiatief, al 6 jaar onderweg, nog geen realiteit, vertelt de [presentatie van Villa des Roses](#). Het is een beheercoöperatie voor ouderen i.o. in Amsterdam (Watergraafsmeer). Ze willen zich vestigen in een pand van de gemeente aan het Robert Kochplantsoen, dat te koop is sinds 2016. Het pand was voorheen een zorginstelling en is ongeveer 2800 m2 groot. Er is een intentieovereenkomst gesloten met Habion.

Inhoud van deze presentatie:

- Korte schets van de geschiedenis van het pand.
- Wat wil Villa des Roses bereiken/hoe denken wij over zorg integreren?
- Samenwerkingsverbanden

Korte schets van de geschiedenis van het pand

In 2016 kwam het pand te koop met Verkoop onder voorwaarden. "Voor dit voormalige verzorgingstehuis geldt een transformatieopgave naar de hoofdfunctie wonen, aangevuld met kleinschalige bedrijvigheid, broedplaatsen. Minimaal 50% van het woonoppervlak is bestemd voor ouderenwoningen in de sociale sector. Het resterende woonoppervlak dient te worden ingevuld met huurwoningen in het middensegment (minimaal 5) en de vrije sector." Dit alles combineren was misschien wel een te ambitieus plan. Tot op het heden is het nog niet gerealiseerd.

"Ook heeft de gemeente aangegeven dat zij bij de tender kiest voor de partij die het hoogste bod doet op het pand en de grond.", besluit de verkoopaankondiging van 2016. Die tender en dat hoogste bod leidde natuurlijk tot grote zorgen bij Villa des Roses.

Actuele situatie in 2022:

Anno 2022 is de verkoop nog steeds niet gerealiseerd. Er is wel een een grote broedplaats gevestigd, voor maar liefst voor 20 jaar (en dat is erg lang). Het pand is uit de Tenderprocedure gehaald en gegund aan Habion (Villa des Roses is blij). Het haalbaarheidsonderzoek van Habion is negatief: het pand is niet rendabel te maken door de stapeling van functies en eisen (de voorwaarden en de indeling van het gebouw).

Habion stelt nieuwe voorwaarden aan de gemeente. Ze willen het pand slopen en nieuwbouw realiseren. Het pand moet bedoeld zijn voor ouderenhuisvesting en geen broedplaats meer kennen. Het moet wel een maatschappelijke functie krijgen. Villa des Roses wacht nu op goedkeuring en ondertekening door de (nieuwe) wethouder.

2. Wat wil Villa des Roses bereiken/hoe denken wij over zorg integreren?

- Zorg voor de bewoners
- Maatschappelijke functie

Uitgangspunten: Wat vinden we belangrijk?

- Recht op coöptatie: zelf je medebewoners kunnen kiezen.
- Aandacht en zorg voor elkaar een bindende factor
- Sociaal isolement en eenzaamheid voorkomen
- Actief en zelfstandig blijven
- Verbondenheid en zingeving creëren
- Waardoor we Beheer en Onderhoudstaken op ons kunnen nemen
- Gespikkeld wonen (sociaal, midden)

Zorg voor bewoners:

- Uitgangspunt: *Het is ieders verantwoordelijkheid dat een bewoner de zorg krijgt die hij/zij nodig heeft. De medebewoner is echter niet verplicht die zelf te geven.*
- Nabuurschap: van praktische en empathische aard
- Mantelzorg afhankelijk van de wens en de relatie
- Gezamenlijk zorg inkopen indien gewenst
- Gezamenlijke activiteiten
- Gemeenschappelijke ruimte

Maatschappelijke functie:

- Een centrale hal wordt ingericht als ontmoetingsruimte voor zowel bewoners als buurtbewoners met koffiecorner, leestafel, terras buiten enz.
- De hal heeft flexibele wanden waardoor de ruimtes afgescheiden kunnen worden voor diverse (buurt)activiteiten als spreekuren en vergaderingen: OAR, Wijkopbouworgaan, welzijnsorganisatie, cultureel centrum, ouderensociëteit, buurtatelier.
- Grenzend aan de hal komen 2 kleine appartementen bestemd voor zorg/logeerkamers.
- Enkele appartementen eventueel beschikbaar voor verpleegkundigen of leerkrachten.

3. Samenwerking:

- Met diverse buurtorganisaties, Jeruzalem Staete , Habion, Ouderenhuisvesting gemeente Amsterdam (Lerend Netwerk), !Woon
- Architecten: van der Waals/Zeinstra i.s.m. F. Kuipers

TIP: Tijdens de ontwikkeling van je initiatief loop je tegen allerlei obstakels aan. Heb geduld. Grijp iedere mogelijkheid aan om van je te laten horen bij de personen of instanties die zich bezighouden met huisvesting of het pand dat je graag wilt hebben.

Vragen en onderlinge uitwisseling

Tineke van het Hofjesproject vraagt: Hoe regelt Villa des Roses de financiën bij gespikkeld wonen?

Antwoord: Villa des Roses is een beheercoöperatie en hoeft dus niet te kopen. Habion is de eigenaar. Die berekent de huren, ook de vrije sectorhuren, en de bewoners betalen huur aan Habion. Er zal een vergoeding worden betaald voor de beheertaken.

Tineke van Het Hofjesproject zoekt oplossingen: De budgetten voor en de financiering van de tak Zorg en de tak Wonen zijn nog gescheiden. Het gaat om maatwerk: bouwen aan een informeel netwerk en zelf regie houden en professionele zorg inkopen bij pgb'ers.

Roos van de Wereldbuur tip: Bij De Wijde Mantel in het dorp De Glind wordt via PGB gezamenlijk zorg en wonen ingekocht.

Ook Christiane van Ecodorp Zuiderveld is zoekende, hoe moeten ze de zorg in vullen? Zijn er voorbeelden van gemeenschappen die niet professionele zorg in huis halen, maar juist nabuurschap plus realiseren?

Yvonne Witter antwoordt. Ze kent de meeste varianten, maar er zijn er niet heel veel die het nabuurschap overschrijden. Mensen glijden er wel haast als vanzelf naar toe, bijvoorbeeld omdat iemand dement wordt. In Serooskerke in Zeeland hebben ze dit ook aan de hand. Vaak is een vorm van professionele begeleiding nodig. Zorg dat je beroep kunt doen op goede begeleiding. Er moet een back-up zijn voor als het mis gaat. Je kunt eventueel contact opnemen met Austerlitz Zorgt (Jan Sniijders) en Tot uw dienst (Don van Sambeek) en Vledder (Cees Hesse). Yvonne heeft de contactgegevens.

Kirsten van Puur Natuur zij willen een project realiseren in Brabant of Gelderland met jongeren en jongvolwassenen die 24/7 zorg nodig hebben. Ze werkt samen met [Nabij Netwerk](#), een initiatief van twee mannen die een kanteling in de zorg teweeg willen brengen. Ze werken volgens het principe *omgekeerde integratie*. Mensen met een beperking passen zich niet aan ons aan, maar juist andersom. Puur Natuur zal gaan samenwerken met een professionele zorgaanbieder. De basis is professionele zorg mét mederegie van nauw betrokkenen. Zij laten zich graag inspireren door andere initiatieven.

Yvonne Witters moet denken aan een initiatief in Almere, waarvan de naam haar ontschoten is. Ook had ze een goed gesprek met Talis over soortgelijke initiatieven. De [Landelijke Vereniging van OuderInitiatieven](#) heeft veel ervaring met het combineren van financieringsstromen voor zorg en wonen.

Helene van CVEG vertelt dat zij kandidaat-bewoners vragen of zij een zorgvraag hebben. De kennismaking was in coronatijd, dus digitaal. Niet alle kandidaten hebben hun zorgvraag gemeld. Nu blijkt dat er behoorlijk wat problematiek is ingestroomd: psychische problematiek en zelfs psychiatrische problematiek. Hoe kunnen we hiermee omgaan? Welke organisaties kunnen we inschakelen? Hoe krijgen we vat hierop?

Dit probeer je te voorkomen bij toewijzing, maar in Coronatijd was dat dus erg lastig en dat heeft zijn sporen achtergelaten.

Yvonne Witter antwoordt: Je kunt veel ondervangen door de voorsortering, daar kan je een hoop mee voorkomen. Daar hebben meer gemengd wonen-projecten zich op verkeken. De selectie heeft een lange aanloop nodig. Sommige mensen passen niet in zo'n setting en hebben veel begeleiding nodig.

Helene bevestigt: We zetten een strenger systeem van toelating op en voeren ook echte gesprekken in plaats van videocalls.

Roos en Udo van De Wereldbuur oriënteren zich op kansen in Dekkerswald vlakbij Nijmegen. Ook zij richten zich op omgekeerde integratie. Er worden wooncoöperaties geworven om te participeren in een zorgzame buurt. Zij pleiten voor een collectief van dergelijke coöperaties die op elkaar terug kunnen vallen.

Christian van Rustplek Renkum tip: Voor gastvrije communities hierbij ook een inspirerende partij via deze link: [De Rustplek](#). We zijn officieel (nog) geen rustplek, maar we hebben veel kennis over je huis (of community) openstellen voor anderen zonder dat je hulpverlener bent.

FEEDBACK

En verder in de chat:

- Prima initiatief. Graag vervolg!
- Fijn om te horen war anderen mee bezig zijn. Ook goed om wat over organisaties te horen die al verder zijn
- Mooie voorbeelden
- Inspirerend
- Informatief
- Fijn om kennis te delen
- Enthousiasmerend.

Nog vragen?

- Kijk op onze [Kennnisbank!](#)
- Bel 085 0134 880
- Stuur een mail naar info@cooplink.nl